

In de Liblle van 28 april 2022
Interview Deborah Ligtenberg
Foto's Brenda van Leeuwen
Stylist/Visagist: Ronald Huiser

Anja (62) wilde wel, maar kreeg geen kinderen: “Ik mis het gezin dat er nooit was”

Anja de Jong (62) werd geen moeder. En dus ook geen oma. Terwijl ze dat zo graag had gewild. “Moeder worden voelde als mijn bestemming.”

De lichtblauwe sweater met een foto van alle zes kleintjes erop ligt al klaar. Anja de Jong (62) liet hem speciaal maken voor als ze gaat oppassen. De zes kinderen over wie ze zich dan ontfermt, vinden het supergrappig om zichzelf terug te zien op Anja's kleding. Morgen is het zover, donderdag oppasdag. De jongste is een paar maanden, de oudste net 5. Een zevende is op komst. Het zijn de kleinkinderen van haar zus Nelly, die elke donderdag het hele spul over de vloer krijgt. Ga er maar aan staan, zes jonge kinderen bezighouden, van eten en drinken voorzien, een schone luier aandoen hier en daar, terwijl het huis een steeds grotere ontplofte bende wordt. Nelly riep de hulp in van Anja, die meteen enthousiast ja riep. Ze had ze zo graag zelf gewild, kleinkinderen.

DE PIJN VAN GEEN KINDEREN HEBBEN

Dat ze als 'tante Anja' in de familie ook wel 'bonusoma' wordt genoemd, raakt haar. Het is balsem voor de pijn die haar (klein)kinderloosheid veroorzaakt. "Van op mijn buik op de grond met de auto's spelen tot een spelletje memory aan tafel, het gáát maar door. Als ze om een uur of vijf worden opgehaald, ben ik bekaf, maar voel ik me zó gelukkig. De plakkerige kusjes, de verhalen die ze me vertellen, het is allemaal even leuk. Alleen die poepbroeken, die laat ik mooi over aan Nelly", lacht ze.

NOOIT EEN SERIEUZE RELATIE

De boekenkast in Anja's woonkamer staat vol. Ze houdt van lezen. En van boeken, de mooiste bewaart ze. Bovenop zit haar pop van vroeger, met van dat stugge haar dat ze als meisje eindeloos kamde. Ernaast wat spelletjes. Zorgvuldig bewaard

voor later, voor haar eigen kinderen die ze hoopte te krijgen. Want van jongs af aan was één ding heel duidelijk: Anja wilde moeder worden. Afkomstig uit een gezin met negen kinderen, droomde ze van een eigen rijkgevuld nest. Negen was misschien wat veel, maar een huis vol, dat zou heerlijk zijn. “Moeder worden voelde als mijn bestemming”, vertelt ze. “Ik ben dol op kinderen en wilde ze heel graag van mezelf. Als klein meisje al. Maar daar heb je natuurlijk wel een leuke vent voor nodig en die kwam maar niet. Ik werd daar onzeker van. Mijn vriendinnen hadden op hun achttiende al verkering, maar ik niet. Ja oké, er was wel eens iemand, maar nooit serieus. Ik was, ik ben, vrij gevoelig en al snel dacht ik dat het aan mij lag. Dat ik niet leuk genoeg was. Zeker toen anderen trouwden en ik nog steeds alleen was. Ach kind, denk ik nu, je was nog zo jong. Maak je geen zorgen. Maar dat deed ik dus wel. Gek misschien. Het zal mijn gevoelige aard zijn.”

DEUR DICHT VOOR DE LIEFDE

Na het overlijden van broer Jan, nu 41 jaar geleden, liet de pijn om zijn dood haar niet los. De broer van wie ze zo hield, die haar begreep en bij wie ze aan een half woord genoeg had. Ze wist zich geen raad met dat niet te bevatten verdriet. “Het was rond carnaval toen Jan de macht over het stuur verloor en verongelukte. Op slag dood.” Ze slaat haar blik neer. “Hij liet een vrouw en een klein guppie achter. Waarom hij? Was ik maar gegaan. Ik had toch niemand. Ik werd niet zo gemist als hij...” Even valt het stil. Het klinkt misschien negatief, maar ze voelde het echt zo. “Die gedachten lieten me maar niet los, maar ik kon er niet over praten. Had ik maar ruimte gevraagd voor hoe ik me voelde, dan had ik me niet zo opgesloten in mezelf. Niet die

enorme muur om me heen gebouwd waar niemand doorheen kwam. Waar nog geen raampje in zat waardoor iemand met me kon praten. Laat staan een man. Ik denk dat ik toen de deur voor de liefde heb dichtgegooid. Er kwam in elk geval niemand voorbij die mijn muur wist af te breken. Al had de ware nog zo hard aan de deur staan rammelen, ik weet niet of ik hem binnen had gelaten. Het verlies van iemand van wie ik zo veel hield, dat wilde ik nooit meer meemaken.”

VAKANTIELIEFDE

Tot de zomer van '94. Samen met haar schoonzus was Anja op vakantie in Kroatië. Anja wist Oliver, een knappe Kroaat, voor zich te winnen. Alles kon ze met hem bespreken. Lachen, huilen, de liefde delen, bij hem voelde ze zich veilig. Het viel haar schoonzus ook op dat Anja straalde, Oliver kon wel eens de ware zijn. “Hij was écht een ontzettend leuke man. Maar wel een Kroaat die niet van plan was om naar Nederland te komen. Maar ik krijg al heimwee bij het idee dat ik naar een dorp verderop zou moeten verhuizen. Later heb ik het als positief ervaren dat er iemand was die mij leuk en aantrekkelijk vond, maar op dat moment raakte ik erdoor in een depressie. Ik was inmiddels 35, dus als ik nog een gezin wilde, dan moest ik opschieten.”

Een relatiebureau, desnoods zwanger worden via een donor, dat was het allemaal niet voor Anja. “Noem me hopeloos ouderwets, maar de relatiemarkt op en internetdaten, nee joh, dat is toch niets voor mij. Ik heb respect voor vrouwen die in hun eentje een kind krijgen, maar als ik kinderen zou krijgen, dan alleen samen. Ik weet heus wel dat mensen uit elkaar gaan, dat een huwelijk geen garantie is voor ‘voor altijd en eeuwig’, maar ik

vind dat een kind een moeder en een vader nodig heeft. Dat het wat zou missen als het alleen mij had.”

DE PIJN TOELATEN

Dat een man en kinderen er nooit zijn gekomen, vindt ze nog steeds verdrietig. Anja is een vrouw die wil delen. Die veel te geven heeft en voor wie familie heel belangrijk is. Voor de boekenkast staat een plank met de tekst *'Family, where life begins and love never ends'*. Er prijken drie foto's tussen de tekst: Anja met haar twee zussen, een antieke met haar ouders op de schaats en eentje met het hele gezin. “Er was eens iemand die me vertelde hoe erg het was dat haar dochter geen kinderen kon krijgen”, vertelt ze. “Toen ik zei dat ik met die pijn kon meevoelen, dat ik ze ook graag had gewild, werd ik fronsend aangekeken. Nee, dat was echt iets heel anders. Dat was lang niet zo erg. Dat ik ongewenst kinderloos ben omdat ik geen relatie heb, is kennelijk geen onderwerp van gesprek. Terwijl ik er bijna elke dag aan denk.”

Dat ze er nu over kan praten, komt door de cursus psychopastorale hulpverlening van de kerk. Onderweg naar de eerste bijeenkomst drukte ze een vriendin op het hart niet te schrikken als ze emotioneel zou worden. De stoere Anja, voor wie huilen meestal niet meer betekende dan een enkele *Máxima*-traan, liet haar pijn toe. Het verlies van Jan, de eenzaamheid die ze als alleenstaande voelde, het gemis van het gezin dat er nooit was, het kwam er allemaal uit. Het ruimde op. “Het meest waardevolle was dat ik me realiseerde dat ik er mag zijn, ook zonder kinderen en partner. Ik heb veel steun aan mijn geloof en voor God maakt het niet uit dat ik alleen ben. Ik ben

net zo veel waard als ieder ander mens. Dat het gemis soms pijn doet, dat mag. Het is zelfs volstrekt logisch. Dit besef was een geweldige opluchting.”

GEEN KINDEREN, DUS OOK GEEN KLEINKINDEREN

Geen kinderen hebben, betekent ook geen oma worden. Voor Anja was dit een onverwacht verdriet, dat opeens opdoemde toen haar zus oma werd. Net als andere vrouwen van haar leeftijd. “Ik had er geen rekening mee gehouden dat mijn kinderloosheid inhield dat ik nooit kleinkinderen zou krijgen. Een gekke constatering. Het was dus niet klaar. De pijnlijke kraambezoeken uit mijn eigen vruchtbare leeftijd waren inmiddels ver achter de rug, maar nu ging ik een volgende fase in. Omdat ik inmiddels meer van mezelf hield én mij door God geliefd voel zoals ik ben, was het minder heftig. Het besef dat ik niets nalaat, geen kinderen, geen kleinkinderen, geen stukjes van mezelf, dat is wél lastig. Wat geef ik door, wat laat ik na? Als ik er niet meer ben, is er niemand die op mij lijkt. Ik ben er nog niet helemaal uit wat ik daarmee moet.”

LIEFDE GEVEN EN TERUGKRIJGEN

Het antwoord ligt dichtbij. Want op de vraag wat Anja denkt na te laten aan haar kleine neefjes en nichtjes op wie ze elke donderdag past, staat ze op om haar telefoon te zoeken. Het filmpje dat Nelly's dochter Nelleke haar stuurde, raakt haar nog steeds. Als ze de video start, verschijnt er een blond meisje in beeld. Het is Lauren, Nellekes 4-jarige dochter die duidelijk maakt dat Anja elke donderdag veel liefde, warmte en gezelligheid aan de kinderen geeft. *'Love, peace and happiness'*, slist het meisje, terwijl ze met haar handen een hartje vormt,

vervolgens met haar wijs- en middelvingers twee peacetekens maakt en tot slot onder het uitspreken van *happiness* met haar handen wappert. Anja's ogen schieten vol. "Dat ze het heeft onthouden! Zo mooi dit. Het was tijdens het oppassen heel druk geweest, iedereen schreeuwde door elkaar en er was continu lawaai. Nu mogen ze zich van mij lekker laten gaan, maar ruzie, daar hou ik niet van. Ik weet ook niet meer waar ik het vandaan haalde, maar voor ik het wist riep ik 'jongens, ophouden nou! *Love, peace and happiness*', met dus die gebaren erbij. Zo'n filmpje dat ik dan een paar dagen later van Nelleke krijg, ja joh, dat is toch heerlijk? Het is het bewijs dat wat ik zeg en doe door de kinderen wordt opgepikt. Niet alleen dat impulsieve *love, peace and happiness*, maar ook dat je respect mag hebben voor elkaar."

Morgen is het donderdag. Oppasdag. Dan ziet ze Lauren en de anderen weer. "Het ontroert me dat de ouders van het spul hun kinderen aan mij toevertrouwen. Dat maakt ook dat ik het graag goed wil doen, het is hun kostbaarste bezit. Niet dat het me moeite kost. Het is heerlijk dat ik onbevangen voor de kinderen kan zorgen en dat ik ze liefde kan geven. En dat ik heel veel liefde terugkrijg. Dat gaat gewoon vanzelf."

ONGEWENST KINDERLOOS

87 LIBELLE